

บทความวิจัย

ปัจจัยเชิงสาเหตุพุทธระดับการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี

มุกดา อามาสีนา*

ไพรัตน์ วงษ์นาม**

สุวิพร อนุศาสนนันท์***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนา ตรวจสอบความตรงของโมเดลสมการโครงสร้างพุทธระดับการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี 2) เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระดับนักเรียน และระดับโรงเรียน 3) เพื่อพัฒนาโมเดลสมการโครงสร้างพุทธระดับการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จ.ชลบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 1,041 คน จาก 43 โรงเรียน โดยใช้การสุ่มตัวอย่าง 2 ขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพุทธระดับ (MCFA) และการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างพุทธระดับ (MSEM) ใช้โปรแกรม Mplus 7.0

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการพัฒนา และตรวจสอบความตรงของโมเดลสมการโครงสร้างพุทธระดับการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ใน

การตรวจสอบความตรงของโมเดลได้แก่ $\chi^2 = 859.047$, $df = 339$, $p = .000$, $\chi^2/df = 2.534$, $RMSEA = .038$,

$CFI = .957$, $TLI = .949$, $SRMRw = .031$, $SRMRb = .183$

2. ผลการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระดับนักเรียน และระดับโรงเรียน ผลปรากฏดังนี้

2.1 ระดับนักเรียน พบว่า ทักษะทางสังคม และการมองโลกในแง่ดี มีอิทธิพลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรทุก

*ปร.ด. (วิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา), คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

**ค.ด.(การวัดผลการศึกษา), รองศาสตราจารย์ ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

***ค.ด.(การวัดและประเมินผลการศึกษา), รองศาสตราจารย์ ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตัวร่วมกันทำนุบำรุงการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ได้ร้อยละ 85.40

2.2 ระดับโรงเรียน พบว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน มีอิทธิพลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรทุกตัวร่วมกันทำนุบำรุงการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ได้ร้อยละ 72.80

3. เพื่อพัฒนาโมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ผลปรากฏดังนี้

3.1 ระดับนักเรียน พบว่า ทักษะทางสังคม และการมองโลกในแง่ดี มีอิทธิพลทางตรงต่อการอยู่ร่วมกันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ ทักษะทางสังคมยังมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ผ่านการมองโลกในแง่ดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรทุกตัวร่วมกันทำนุบำรุงการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ได้ร้อยละ 82.60

3.2 ระดับโรงเรียน พบว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน มีอิทธิพลทางตรงต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขนาดโรงเรียน มีอิทธิพลทางตรงเชิงลบต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรทุกตัวร่วมกันในสังคมทำนุบำรุงการอยู่ร่วมกันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ได้ร้อยละ 19.90

คำสำคัญ : การอยู่ร่วมกันในสังคม, ปัจจัยเชิงสาเหตุพหุระดับ, รูปแบบสมการโครงสร้าง, นักเรียนมัธยมศึกษา

RESEARCH

The Multi-Level Causal factors of Cohabitation on the Lower Secondary Students in Chonburi*Mukda Amalina*^{*}*Pairat Wongnam*^{**}*Sureeporn Anusasananan*^{***}**Abstract**

The purposes of this research were to 1) develop and validate the accuracy of the multi-level causal factors of structural equation model of cohabitation on the lower secondary students in choburi; 2) study the multi-level causal factors of structural equation model of cohabitation on the lower secondary students in choburi : student level and school level; 3) develop the multi-level causal factors of structural equation model of cohabitation on the lower secondary students in choburi : student level and school level. The sample group consisted of 1,041 secondary students from 43 schools under Chonburi Primary Educational Service Area Office in the second semester of the academic year 2015, obtained using two-stage random sampling. The research instruments were rating scale questionnaires. Data were analysis by descriptive statistics, simple correlation coefficients, multiple-level confirmatory factor analysis, and multi-level structural equation model were performed using Mplus 7.0

The results of this study were as follows.

1. Results of development and validation of the multi-level causal factors of structural equation model of cohabitation on the lower secondary students in choburi showed that the model was consistent with experimental data, the statistics used to test validity of the model is

$\chi^2 = 859.047$, $df = 339$, $p = .000$, $\chi^2/df = 2.534$, RMSEA = .038, CFI = .957, TLI = .949, SRMRw = .031, SRMRb = .183.

2. Results of study the multi-level causal factors of structural equation model of cohabitation on the lower secondary students in choburi : student level and school level were as follows.

^{*} Ph.D (Research and Statistical Evaluation) Faculty of Education, Burapha University

^{**} Ph.D (Educational Measurement), Assoc. Prof, Faculty of Education, Burapha University

^{***} Ph.D (measurement and Evaluation), Asst. Prof, Faculty of Education, Burapha University

2.1 Student level, it was found that social skill, and optimism had direct influence on cohabitation at the .01 level of significance, All of the factors could cooperative predict cohabitation of the secondary student in choburi at 85.40 percent.

2.2 School level, it was found that learning process focused on the democracy and environment had direct influence on cohabitation at the .01 level of significance, All of the factors could cooperative predict cohabitation of the secondary student in choburi at 72.80 percent.

3. Results of develop the multi-level causal factors of structural equation model of cohabitation on the lower secondary students in choburi were as follows.

3.1 Student level, it was found that social skill, and optimism had direct influence on cohabitation at the .01 level of significance, besides social skill had indirect influence on cohabitation through on optimism at the .01 level of significance, All of the factors could cooperative predict cohabitation of the lower secondary students in choburi at 82.60 percent.

3.2 School level, it was found that peer-teacher relationship had direct influence on cohabitation at the .05 level of significance. School size had negative direct influence on cohabitation at the .05 level of significance, All of the factors could cooperative predict cohabitation of the lower secondary student in choburi at 19.90 percent.

Keywords: Cohabitation, Multi – level factors, Structural equation model, The lower secondary students

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ซึ่งเป็นแผนยุทธศาสตร์ซึ่งกรอบทิศทางการพัฒนาประเทศระยะกลางที่ดำเนินการต่อ เนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8-10 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ประเทศไทยต้องเผชิญกับสถานการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และส่งผลกระทบอย่างรุนแรง โดยในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 นี้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วน ทั้งในระดับชุมชน ระดับภาค และระดับประเทศในทุกขั้นตอนของแผนอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาประเทศ รวมทั้งร่วมจัดทำรายละเอียดยุทธศาสตร์ของแผน เพื่อมุ่งสู่ “สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554: 2) ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสันติสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) สิ่งทีกล่าวนี้นี้แสดงให้เห็นว่า ประเทศไทยมุ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มากขึ้นเป็นลำดับ แต่อย่างไรก็ตามการจะพัฒนาคนในประเทศให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้จำเป็นต้องพัฒนาคนให้มีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี ซึ่งบุคคลที่มีสุขภาพจิตดีนั้นจะเป็นคนที่อารมณ์ดี มองโลกในแง่ดี สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม พร้อมทั้งจะเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคอย่างมีสติ และสามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

คนที่สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขคือคนที่รู้จัก เข้าใจตนเองและผู้อื่นได้ดี สามารถปรับตัวตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปได้ มองวิกฤตและปัญหาต่าง ๆ ว่ามีทางแก้ไข สามารถที่จะเผชิญและต่อสู้อุปสรรคโดยไม่ย่อท้อหรือเลิกล้ม จะทำให้บุคคลนั้นสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข และประสบความสำเร็จในชีวิต การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและควรศึกษาทำความเข้าใจ เนื่องจากการอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นตัวจักรสำคัญในการพัฒนามนุษย์ให้เป็นมนุษย์ที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีประสบความสำเร็จในชีวิต และมีศักยภาพพร้อมที่จะพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรือง (เต็มศักดิ์ คทวณิช, 2549: 63)

ปัจจุบันสภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว กอปรกับการแข่งขันที่รุนแรงมาก ตั้งแต่เวทีการแข่งขันทางการค้าในระดับโลกลงมาสู่ระดับย่อยในชีวิตประจำวันของคน ไม่ว่าจะเป็นลักษณะการแข่งขันทางการศึกษา การแข่งขันในการทำงาน นอกจากนี้ กระแสวัตถุนิยมที่สังคมมักใช้เป็นตัวกำหนดคุณค่าของความเป็นคนโดยถือทรัพย์สินเงินทอง เกียรติยศ ชื่อเสียง เป็นเป้าหมายหลักในชีวิต เห็นคุณค่าคนที่เปลือกนอกมากกว่าคุณค่าความดีงามภายใน รวมทั้งการดำเนินชีวิตของคนในสังคมที่นิยมความเป็นปัจเจกสูงต่างคนต่างอยู่ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและรุนแรงจนยากที่จะปรับตัวตามได้ทัน ส่งผลให้การดำเนินชีวิตของคนในสังคมเต็มไปด้วยความตึงเครียด ดังจะเห็นได้จากสถิติจำนวนผู้ป่วยทางจิตที่มีแนวโน้มเพิ่มทวีมากขึ้นอย่างต่อเนื่องในแต่ละปี ไม่ว่าจะเป็นโรคประสาท โรคเครียด โรคจิตเภท โรคซึมเศร้า รวมทั้งอัตราการฆ่าตัวตายที่เพิ่มมากขึ้นถึงเกือบสองเท่าในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา และมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงมากขึ้นทุกขณะ

(จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรรณ, 2543: 307) และสำนักงานคณะกรรมการการพัฒนามหาวิทยาลัยและสังคมแห่งชาติ, 2554: 2-13) และจากการรายงานสถานการณ์แรงงานจังหวัดชลบุรี พบว่า มีการไหลเข้าของแรงงานทั้งภาคอุตสาหกรรม ภาคการท่องเที่ยว และภาคการเกษตรจำนวนมาก สังเกตได้จากการขจัดทะเบียนนิติบุคคลและการจดทะเบียนโรงงานตั้งใหม่ในไตรมาสที่ 1/2558 ซึ่งต้องการแรงงานเพิ่มขึ้น 164,117 คน และเมื่อพิจารณาประชากรในจังหวัดชลบุรี พบว่า ประชากรในจังหวัดชลบุรีมี 2 ส่วนคือ ประชากรที่มีทะเบียนบ้านในจังหวัดชลบุรี จำนวน 1,636,422 คน และประชากรแฝง จำนวน 1,500,000 คน นอกจากนี้ยังมีแรงงานต่างด้าวที่ลงทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายและได้รับอนุญาตให้ทำงาน ณ เดือนมีนาคม 2558 จำนวน 18,801 คน (สำนักงานแรงงานจังหวัดชลบุรี, 2558) จากการขยายตัวทางเศรษฐกิจและสังคมในจังหวัดชลบุรีดังที่กล่าวไปแล้วนั้น ทำให้ประชากรวัยเรียนเพิ่มขึ้นเป็น

เงาตามตัวเนื่องจากย้ายติดตามผู้ปกครองเข้ามาอยู่ในจังหวัดชลบุรีเกิดความหลากหลายทางวัฒนธรรมในสังคม (สุพัตรา สุภาพ, 2534)

เมื่อพิจารณาถึงความสำคัญดังกล่าวประกอบกับผลการศึกษาค้นคว้าจากงานวิจัยต่าง ๆ พบว่า ที่ผ่านมามีเพียงการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตย (พูนสุข สมดี, 2555) และการศึกษาบุคลิกภาพประชาธิปไตย (สมศักดิ์ ศรีสันติสุข และคณะ, 2548) แต่สำหรับงานวิจัยที่ต้องใช้การวิเคราะห์รูปแบบเป็นระดับชั้นลดหลั่นกันในการศึกษาการอยู่ร่วมกันในสังคมยังไม่มีผู้ใดทำการวิจัยมาก่อน จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุพหุระดับการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี เพื่อที่จะศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนทั้งระดับนักเรียนและระดับโรงเรียน ด้วยเหตุผลที่ว่าข้อมูลมักเกี่ยวข้องกับข้อมูลหลายระดับ การวิเคราะห์ข้อมูลระดับเดียว (Single level) จึงไม่สามารถให้ผลสรุปที่ถูกต้องได้ ในขณะที่หน่วยงานมีรูปแบบเป็นระดับลดหลั่น ขณะที่การวิเคราะห์พหุระดับจะไม่ละเลยโครงสร้างของระดับข้อมูล ผลที่ตามมาคือจะไม่เกิดความผิดพลาดในการสรุปผลระหว่างระดับ (Aggregation bias) เนื่องจากจะลดความผิดพลาดในการประมาณค่ากับสัมประสิทธิ์การทำนาย ตลอดจนความคลาดเคลื่อนของการทำนายมีความแปรปรวนต่ำ และคงที่มากกว่า นอกจากนี้การวิเคราะห์พหุระดับ จะสนใจความแตกต่างระหว่างหน่วยของการวิเคราะห์ จะสามารถคำนวณค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม (Within group variability) จึงไม่เป็นการละเลยการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่อยู่ต่างระดับกัน ซึ่งงานวิจัยโดยทั่วไปมักจะเลือกวิเคราะห์เฉพาะระดับบุคคลระดับเดียว ดังนั้น การเอาตัวแปรระดับอื่นมาวิเคราะห์รวมเป็นระดับเดียวกัน จะทำให้การประมาณค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานมีค่าน้อยกว่าความเป็นจริง การทดสอบนัยสำคัญทางสถิติจะเกิดความคลาดเคลื่อนประเภทที่ 1 (Type one error) สูงกว่าที่กำหนด และหากทำการวิเคราะห์ในระดับที่สูงกว่า ซึ่งต้องนำตัวแปรระดับบุคคลมาหาค่าเฉลี่ยเพื่อใช้ในระดับที่สูงกว่าจะทำให้เกิดปัญหาของการจัดกระทำตัวแปรระดับบุคคลทำให้การประมาณค่าเกิดความลำเอียงและขาดประสิทธิผล (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2548) ดังนั้น การวิเคราะห์พหุระดับจะทำให้ความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้นลดลงได้ เนื่องจากสามารถลดความผิดพลาดในการสรุปผลระหว่างระดับ (Aggregation Bias) และยังศึกษาถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่อยู่ต่างระดับกัน จึงทำให้ความคลาดเคลื่อนในการวิเคราะห์พหุระดับมีค่าลดลง

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน 2 ระดับ คือ ระดับนักเรียน และระดับโรงเรียน จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาพัฒนาโมเดลสมมติฐานขึ้นมาเรียกว่า โมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

จังหวัดชลบุรี กล่าวคือ เป็นโมเดลที่อธิบายความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการอยู่ร่วมกันในสังคมทั้ง 2 ระดับ คือ ระดับนักเรียน และระดับโรงเรียน และยังทำให้ทราบด้วยว่าตัวแปรใดที่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อกันทั้งทางตรงและทางอ้อมกับการอยู่ร่วมกันในสังคม และนอกจากนี้ยังเป็นการตรวจสอบความตรง ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดในการตอบคำถามวิจัยว่า โมเดลสมมติฐานของการวิจัยที่กำหนดไว้นั้นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ และหากพบว่าโมเดลสมมติฐานของการวิจัยที่กำหนดไว้นั้นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ก็จะสามารถนำโมเดลนี้ไปประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยเชิงสาเหตุพหุระดับการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อพัฒนา และตรวจสอบความตรงของโมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระดับนักเรียน และระดับโรงเรียน
3. เพื่อพัฒนาโมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 154 โรงเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้น 47,834 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้มาโดยการสุ่มแบบ 2 ขั้นตอน (Two-stage random sampling)
3. ตัวแปรในการวิจัย แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือตัวแปรทำนายระดับนักเรียนและระดับโรงเรียน และตัวแปรตามการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี รายละเอียดของตัวแปรแต่ละประเภท ดังนี้

3.1 ตัวแปรทำนายระดับนักเรียน เป็นตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพิจารณาถึงลักษณะส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี มีตัวแปรแฝง ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การมองโลกในแง่ดี ทักษะทางสังคม และเศรษฐกิจของผู้ปกครอง

3.2 ตัวแปรทำนายระดับโรงเรียน เป็นตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพิจารณาถึงสาเหตุระดับหน่วยงานที่ส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี มีตัวแปรแฝง ได้แก่ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย สภาพแวดล้อมในโรงเรียน และ ตัวแปรสังเกตได้ ได้แก่ ขนาดโรงเรียน

3.3 ตัวแปรตามหรือตัวแปรผล คือตัวแปรแฝงการอยู่ร่วมกันในสังคม วัดจากตัวแปรสังเกตได้ 6 ตัว ได้แก่ ความสามัคคี ความเสียสละ การให้อภัย ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น และความเห็นอกเห็นใจ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การอยู่ร่วมกันในสังคม (Cohabitation) หมายถึง ความสามารถในการดำเนินชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนและในสังคม ซึ่งสามารถพิจารณาได้จาก

1.1 ความสามัคคี หมายถึง การกระทำที่แสดงออกซึ่งการร่วมแรงร่วมใจกัน เพื่อปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ความเสียสละ หมายถึง การให้การสละหรือยอมเสียสิทธิที่เราควรได้รับให้แก่ผู้อื่น

1.3 การให้อภัย หมายถึง การไม่ถือโกรธ และยกโทษในความผิดพลาดล่วงเกินผู้อื่น ไม่มีจิตใจอาฆาตพยาบาทจองเวร

1.4 การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ หมายถึง การกระทำที่แสดงถึงไมตรีจิตโอบอ้อมอารีต่อผู้อื่นด้วยการให้

1.5 การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น หมายถึง การไม่เอาความคิดเห็นของตนเองเป็นใหญ่ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นว่ามีความสำคัญเท่าเทียมกัน

1.6 ความเห็นอกเห็นใจ หมายถึง การที่บุคคลอื่นได้รับความเดือดร้อนหรือประสบภัยพิบัติ ควรยื่นมือเข้าไปช่วยเหลือเท่าที่สามารถทำได้

2. ตัวแปรระดับนักเรียน หมายถึง ตัวแปรที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาและคาดว่าจะส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย

2.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (Democracy rearing) หมายถึง การที่บิดา มารดา หรือผู้เลี้ยงดูเด็ก ปฏิบัติต่อเด็กด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยการใช้เหตุผล เป็นวิธีการเลี้ยงดูที่ให้ความรัก ความอบอุ่นต่อเด็ก รวมทั้งให้เด็กได้รับความยุติธรรม มีอิสระในการคิดและแสดงความคิดเห็น มีความเป็นตัวของตัวเอง และผู้เลี้ยงดูยอมรับนับถือความสามารถของเด็ก ปัจจัยที่มีต่อการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยในครอบครัว

2.2 การมองโลกในแง่ดี (Optimism) หมายถึง การมองสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในทางบวก เห็นว่าทุกสิ่งทุกอย่างไม่ได้เลวร้ายและมีทางแก้ไขได้ สามารถปรับตัวตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างเหมาะสม มีความสามารถในการต่อสู้อุปสรรคโดยไม่ย่อท้อหรือเลี้ยวหนี และเป็นผู้ที่สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

2.3 ทักษะทางสังคม (Social skill) หมายถึง การสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีเป็นมิตรกับบุคคลอื่น และแสวงหาความร่วมมือจากผู้อื่นได้น่าสนใจความคิดเห็นของบุคคลอื่นได้อย่างนุ่มนวล และได้ผล ทำให้เกิดความสามัคคีร่วมแรงร่วมใจในการปฏิบัติภารกิจให้บรรลุเป้าหมาย มีการสื่อความหมายที่ดี สามารถเจรจาต่อรอง แก้ไขและหาทางยุติข้อขัดแย้งได้อย่างเหมาะสม เต็มใจให้ความช่วยเหลือ

2.4 เศรษฐฐานะของผู้ปกครอง หมายถึง สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว วัดจากอาชีพ ระดับการศึกษาและรายได้ของผู้ปกครอง

3. ตัวแปรระดับโรงเรียน หมายถึง ตัวแปรที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาและคาดว่าจะส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย

3.1 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน (Peer-teacher relationship) หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติต่อครูและพฤติกรรมที่ครูปฏิบัติต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

3.2 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (Peer-friend relationship) หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนและเพื่อนปฏิบัติต่อกัน ได้แก่ ความช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน ทั้งด้านการเรียน และเรื่องส่วนตัว

การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความหวังใจ ใกล้ชิดสนิทสนมซึ่งกันและกัน การทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันในกลุ่มเพื่อน

3.3 การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย (Learning process focused on the democratic) หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความถนัด ความสามารถ ความสนใจ และศักยภาพของผู้เรียน โดยยึดรูปแบบประชาธิปไตย ครูเป็นผู้กระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เน้นการทำงานเป็นกลุ่มและรับฟังความคิดเห็นและเหตุผลของผู้อื่น

3.4 ขนาดโรงเรียน หมายถึง การจำแนกโรงเรียนในจังหวัดชลบุรี

3.5 สภาพแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง สภาพการณ์ของสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่หรือเกิดขึ้นในโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามสำหรับนักเรียนเพื่อสอบถามความรู้สึกและระดับการปฏิบัติของนักเรียนในการอยู่ร่วมกันในสังคม และแบบสอบถามปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามแบ่งเป็น 9 ตอน ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ประกอบด้วย รายได้ การศึกษาและอาชีพของผู้ปกครอง ตอนที่ 2-9 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถาม จำแนกตามองค์ประกอบและทั้งฉบับ

องค์ประกอบตัวแปร	จำนวน ข้อ คำถาม	ค่าอำนาจ จำแนก (r)	ความหมาย	Cronbach's alpha coefficirnt	ความหมาย
การอยู่ร่วมกันในสังคม	60	0.459-0.680	จำแนกได้ปานกลาง-ดี	0.893	ดี
การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย	15	0.235-0.650	จำแนกได้เล็กน้อย-ดี	0.867	ดี
การมองโลกในแง่ดี	15	0.521-0.713	จำแนกได้ปานกลาง-ดี	0.769	พอใช้
ทักษะทางสังคม	15	0.417-0.875	จำแนกได้ปานกลาง-ดีมาก	0.873	ดี
สภาพแวดล้อมในโรงเรียน	15	0.590-0.796	จำแนกได้ปานกลาง-ดี	0.902	ดีมาก
ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู	15	0.427-0.681	จำแนกได้ปานกลาง-ดี	0.803	ดี
ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน	15	0.435-0.569	จำแนกได้ปานกลาง	0.798	พอใช้
การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลัก ประชาธิปไตย	15	0.432-0.792	จำแนกได้ปานกลาง-ดี	0.895	ดี

ผลการวิจัย

สัญลักษณ์หรืออักษรที่ใช้แทนตัวแปรในการวิจัย

COHAB หมายถึงการอยู่ร่วมกันในสังคม (Cohabitation)

DER หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (Democracy rearing)

- OPT หมายถึง การมองโลกในแง่ดี (Optimism)
- SOS หมายถึง ทักษะทางสังคม (Social skill)
- SES หมายถึง เศรษฐฐานะของผู้ปกครอง (Social economic status)
- SIZE หมายถึง ขนาดโรงเรียน (School size)
- ENV หมายถึง สภาพแวดล้อมในโรงเรียน (Environment)
- PTR หมายถึง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน (Peer-teacher relationship)
- PFR หมายถึง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (Peer-friend relationship)
- LPD หมายถึง การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย (Learning process focused on the democracy)
- caree หมายถึง อาชีพของผู้ปกครอง
- edu หมายถึง การศึกษาของผู้ปกครอง
- income หมายถึง รายได้ของผู้ปกครอง
- cohab1 หมายถึง ความสามัคคี
- cohab2 หมายถึง ความเสียสละ
- cohab3 หมายถึง การให้อภัย
- cohab4 หมายถึง ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
- cohab5 หมายถึง การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น
- cohab6 หมายถึง ความเห็นอกเห็นใจ
- der1 หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผล
- der2 หมายถึง ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว
- der3 หมายถึง บุคลิกภาพประชาธิปไตยของบิดามารดา
- der4 หมายถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของครอบครัว
- opt1 หมายถึง ความคงทนถาวร
- opt2 หมายถึง แหล่งกำเนิดสาเหตุ
- opt3 หมายถึง ความครอบคลุม
- sos1 หมายถึง การสื่อสาร
- sos2 หมายถึง การปฏิเสธและการเจรจาต่อรอง
- sos3 หมายถึง การให้ความร่วมมือ
- sos4 หมายถึง การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- sos5 หมายถึง การกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม

env1 หมายถึง ทางกายภาพ

env2 หมายถึง ทางวิชาการ

env3 หมายถึง ทางการบริหารจัดการ

ptr1 หมายถึง แบบประชาธิปไตย

ptr2 หมายถึง แบบอัตตาธิปไตย

ptr3 หมายถึง แบบปล่อยปละละเลย

pfr1 หมายถึง ความไว้วางใจ

pfr2 หมายถึง ความเท่าเทียมกัน

pfr3 หมายถึง การยอมรับซึ่งกันและกัน

lpd1 หมายถึง การใช้กระบวนการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ

lpd2 หมายถึง การใช้ทักษะการคิด

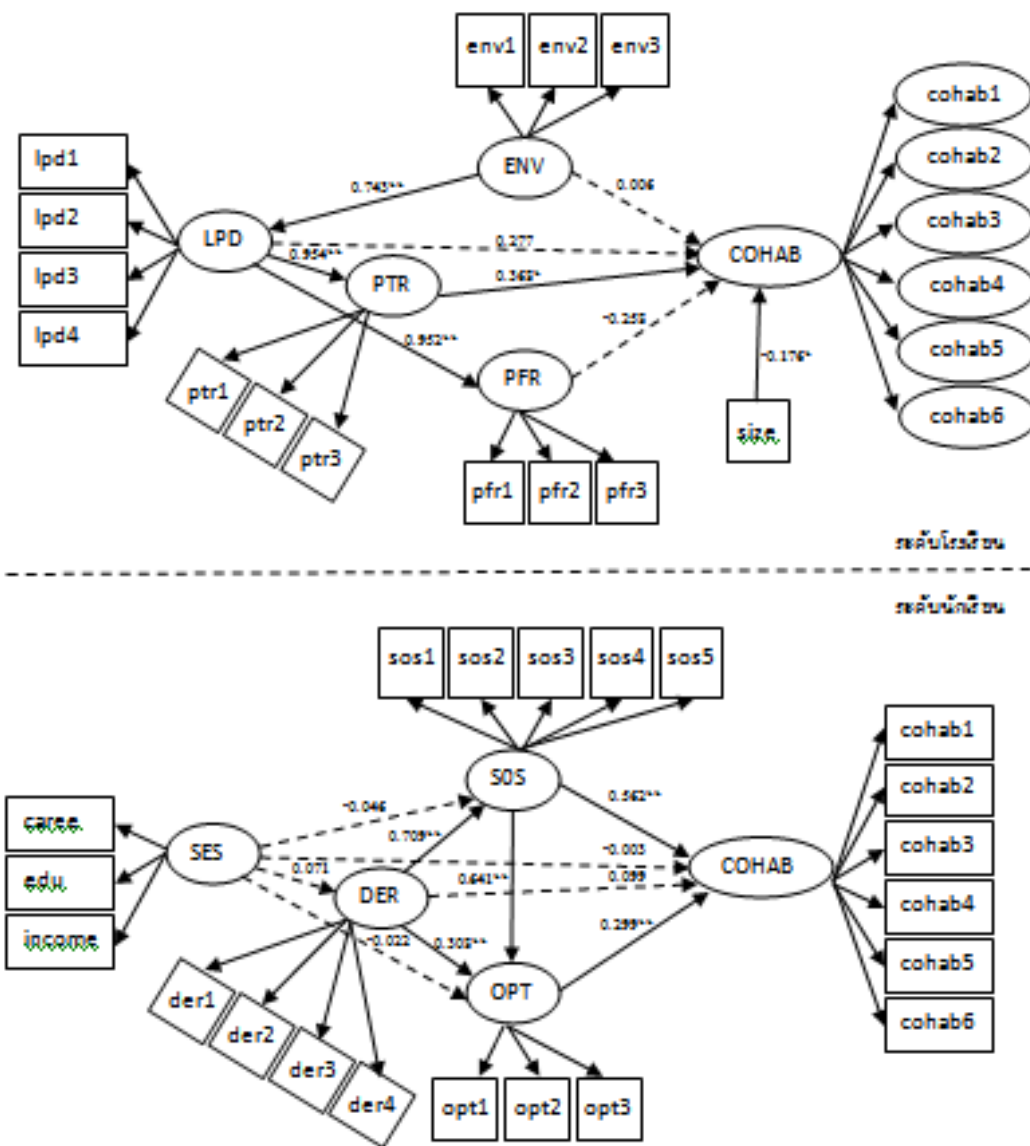
lpd3 หมายถึง การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มหรือคณะ

lpd4 หมายถึง การใช้กระบวนการประชาธิปไตย

ผลการตรวจสอบความตรงหรือความสอดคล้องของโมเดลพหุระดับการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรีในระดับนักเรียนและระดับโรงเรียน พบว่าการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน มีความผันแปรในระดับบุคคลและระดับโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ $\chi^2 = 859.047$,

$df = 339$, $p = .000$, $\chi^2/df = 2.534$, $RMSEA = .038$, $CFI = .957$, $TLI = .949$, $SRMRw = .031$ $SRMRb = .183$, $*p < .05$, $**p < .01$ เป็นไปตามเกณฑ์

ผลการประมาณค่าขนาดอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมของตัวแปรในโมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน ซึ่งได้ผลดังที่แสดงในตารางที่ 1 และภาพประกอบดังนี้

$\chi^2 = 859.047$, $df = 339$, $p = .000$, $\chi^2/df = 2.534$, RMSEA = .038, CFI = .957, TLI = .949, SRMRw = .031 SRMRb = .183, * $p < .05$, ** $p < .01$

ภาพประกอบ โมเดลเชิงสาเหตุทุกระดับที่ส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี

ตารางที่ 2 ขนาดอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมของตัวแปรทำนายระดับนักเรียนและระดับโรงเรียน

ตัวแปรทำนาย	LPD			PTR			PFR			COHAB		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE
ENV	.743**	-	.743**	-	-	-	-	-	-	.006	.284**	.290**
LPD	-	-	-	.945**	-	.945**	.952**	-	.952**	.277	.105	.382**
PTR	-	-	-	-	-	-	-	-	-	.368*	-	.368*
PFR	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-.258	-	-.258
SIZE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-.176**	-	-.176**

ตัวแปรทำนาย	SOS			DER			OPT			COHAB		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE
SES	-.046	-	-.046	.071	-	.071	.022	.025	.046	-.003	-	-.003
SOS	-	-	-	-	-	-	.641**	-	.641**	.562**	.191**	.753**
DER	.709**	-	.709**	-	-	-	.308**	.454**	.763**	.099	.626**	.725**
OPT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	.299**	-	.299**

1. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุทุกระดับของตัวแปรแฝงในโมเดลระดับนักเรียนหรือระดับภายในกลุ่ม (Within Group) พบว่า ทักษะทางสังคม (COHAB) มีอิทธิพลทางตรงต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.623 และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน โดยผ่านการมองโลกในแง่ดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.698 การมองโลกในแง่ดี มีอิทธิพลทางตรงต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.377 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน แต่การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน โดยผ่านทักษะทางสังคมและการมองโลกในแง่ดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.784 และ 0.834 ตามลำดับ ด้านอำนาจพยากรณ์ ตัวแปรทุกตัวร่วมกันทำนายการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนได้ ร้อยละ 82.60

2. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุทุกระดับของตัวแปรแฝงในโมเดลระดับโรงเรียนหรือระหว่างกลุ่ม (Between group) พบว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน มีอิทธิพลทางตรงต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.368 และขนาดโรงเรียน มีอิทธิพล

ทางตรงต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน โดยส่งผลทางลบต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้วยขนาดอิทธิพล -0.324

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์สมการโครงสร้างพระระดับการอยู่ร่วมกันในสังคม ระดับนักเรียน พบว่า ทักษะทางสังคม มีอิทธิพลทางตรงต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.623 และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน โดยผ่านการมองโลกในแง่ดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.698 การมองโลกในแง่ดี มีอิทธิพลทางตรงต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.377 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน แต่การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน โดยผ่านทักษะทางสังคมและการมองโลกในแง่ดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.784 และ 0.834 ตามลำดับ ด้านอำนาจพยากรณ์ ตัวแปรทุกตัวร่วมกันทำนายการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนได้ ร้อยละ 85.80 แยกอภิปราย รายปัจจัย ได้ดังนี้

1.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย เป็นปัจจัยที่ไม่ส่งผลทางตรงต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน แต่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน โดยผ่านทางทักษะทางสังคมและการมองโลกในแง่ดี โดยส่งผลทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะส่งผลให้นักเรียนมีทักษะทางสังคมดีขึ้น และนักเรียนจะมองโลกในแง่ดีมากขึ้น เมื่อนักเรียนมีทักษะทางสังคมและมองโลกในแง่ดีมากขึ้นจะส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญภา พุ่มมี (2550: 90-92) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับค่านิยมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์กับค่านิยมประชาธิปไตยอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเพราะการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยนั้นเป็นปัจจัยภายนอกที่ไม่ได้ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างแท้จริง บางครั้งนักเรียนรับรู้ได้ถึงการมีประชาธิปไตยในครอบครัว ในโรงเรียน แต่บางครั้งนักเรียนรับรู้ได้ว่าพฤติกรรมบางอย่างไม่ได้เป็นการส่งเสริมประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจึงไม่ส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม และสอดคล้องกับ พูนสุข สมดี (2555: 121-122) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาที่ 26 พบว่า ระดับนักเรียน ทักษะทางสังคม อิทธิพลของสื่อ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีอิทธิพลทางตรงต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตยของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วย

ขนาดอิทธิพล .674, .181 และ -.359 ตามลำดับ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตยของนักเรียน

1.2 การมองโลกในแง่ดี เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน โดยส่งผลทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีการมองโลกในแง่ดีสูงจะมีความสามารถในการอยู่ร่วมกันสูงด้วย กล่าวคือ นักเรียนมีการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีเป็นมิตรกับบุคคลอื่น และแสวงหาความร่วมมือจากผู้อื่นได้ โน้มน้าวความคิดเห็นของบุคคลอื่นได้อย่างนุ่มนวลและได้ผล ทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ร่วมแรงร่วมใจในการปฏิบัติภารกิจให้บรรลุเป้าหมาย มีการสื่อความหมายที่ดี สามารถเจรจาต่อรอง แก้ไขและหาทางยุติข้อขัดแย้งได้อย่างเหมาะสม เต็มใจให้ความช่วยเหลือ จะทำให้นักเรียนได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคมสูงขึ้น อีกทั้งคนที่มองโลกในแง่ดีจะมีคุณสมบัติในการมองเห็นประโยชน์และโอกาสที่ดีของวิกฤติการณ์ปัญหาหรือความยากลำบากที่กำลังเผชิญ การสนับสนุนและคาดหวังในความสำเร็จ ความพึงพอใจหรือผลสัมฤทธิ์จากการมานะบากบั่น การเผชิญกับความท้าทายหรือรับมือกับโอกาสใหม่ ๆ ด้วยความสุขุมมั่นคง (Seligman, 1990: 154-158) สอดคล้องกับสิทธิศักดิ์ คักดีสีตากร (2552) ที่ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญความขัดแย้งของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 พบว่า การมองโลกในแง่ดีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสามารถในการเผชิญปัญหาความขัดแย้งเพราะคนที่มองโลกในแง่ดีจะมีคุณสมบัติในการมองเห็นประโยชน์และโอกาสที่ดีของวิกฤติการณ์ปัญหาหรือความยากลำบากที่กำลังเผชิญ การขัดหรือลดผลกระทบที่เกิดจากความกลัว ลดความวิตกกังวลทั้งภายในและภายนอก การมีจิตใจผ่องแผ้วอยู่เสมอ แม้จะอยู่ในสถานการณ์ที่ยากลำบาก

1.3 ทักษะทางสังคม เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน โดยส่งผลทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า นักเรียนที่มีทักษะทางสังคมสูงจะมีความสามารถในการอยู่ร่วมกันสูงด้วย กล่าวคือ นักเรียนมีการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีเป็นมิตรกับบุคคลอื่น และแสวงหาความร่วมมือจากผู้อื่นได้ โน้มน้าวความคิดเห็นของบุคคลอื่นได้อย่างนุ่มนวลและได้ผล ทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ร่วมแรงร่วมใจในการปฏิบัติภารกิจให้บรรลุเป้าหมาย มีการสื่อความหมายที่ดี สามารถเจรจาต่อรอง แก้ไขและหาทางยุติข้อขัดแย้งได้อย่างเหมาะสม เต็มใจให้ความช่วยเหลือ จะทำให้นักเรียนได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคมสูงขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของเพ็ญภา พุ่มมี (2550, หน้า 90) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับค่านิยมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ทักษะทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับค่านิยมประชาธิปไตย เนื่องจากทักษะทางสังคมเป็นการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ความสามารถในการทำงานกลุ่ม การแก้ปัญหาเมื่อเกิดความขัดแย้ง ซึ่งเป็นทักษะที่มีความสำคัญต่อมนุษยมาก และสอดคล้องกับ

ผลการวิจัยของ Gallay Leslie, Flanagan Constance A. และ Duo, Samuel (2011) ได้ศึกษา ทศนคติของวัยรุ่นอเมริกัน การเปลี่ยนแปลงทางสังคมด้านประชาธิปไตย พบว่า การใช้ทักษะทางสังคม เช่น การประนีประนอม ความสามัคคี จะช่วยให้สังคมของเด็กดีขึ้น

1.4 เศรษฐฐานะของผู้ปกครอง เป็นปัจจัยที่ไม่ส่งผลทางตรงต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน อธิบายได้ว่า ตัวแปรทำนาย เศรษฐฐานะของผู้ปกครอง มีความแปรปรวนไม่เพียงพอที่จะทำนายการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะได้รับอิทธิพลอื่น ๆ ในระดับเดียวกัน หรือจากระดับที่สูงกว่าร่วมด้วย

2. ผลการวิเคราะห์สมการโครงสร้างพหุระดับการอยู่ร่วมกันในสังคม ระดับโรงเรียน พบว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน มีอิทธิพลทางตรงต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.368 และขนาดโรงเรียน มีอิทธิพลทางลบต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้วยขนาดอิทธิพล -0.176 แยกอภิปราย รายละเอียด ดังนี้

2.1 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน โดยส่งผลทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าหากครูมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนสูง จะส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการอยู่ร่วมกันสูงด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ พูนสุข สมดี (2555: 123) ที่ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่ 26 พบว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับวัฒนธรรมประชาธิปไตย

2.2 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นปัจจัยที่ไม่ส่งผลทางตรงต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน อธิบายได้ว่า ตัวแปรทำนาย ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความแปรปรวนไม่เพียงพอที่จะทำนายการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะได้รับอิทธิพลอื่น ๆ ในระดับเดียวกัน หรือจากระดับที่สูงกว่าร่วมด้วย

2.3 การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย เป็นปัจจัยที่ไม่ส่งผลทางตรงต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน อธิบายได้ว่า ตัวแปรทำนาย การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นหลักประชาธิปไตย มีความแปรปรวนไม่เพียงพอที่จะทำนายการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะได้รับอิทธิพลอื่น ๆ ในระดับเดียวกัน หรือจากระดับที่สูงกว่าร่วมด้วย

2.4 สภาพแวดล้อมในโรงเรียน เป็นปัจจัยที่ไม่ส่งผลทางตรงต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน อธิบายได้ว่า ตัวแปรทำนาย สภาพแวดล้อมในโรงเรียน มีความแปรปรวนไม่เพียงพอที่จะทำนายการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะได้รับอิทธิพลอื่น ๆ ในระดับเดียวกัน หรือจากระดับที่สูงกว่าร่วมด้วย

2.5 ขนาดโรงเรียน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน โดยส่งผลทางลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า โรงเรียนขนาดเล็กนักเรียนมีความสามารถในการอยู่ร่วมกันมาก ในขณะที่โรงเรียนขนาดใหญ่นักเรียนมีความสามารถในการอยู่ร่วมกันน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนขนาดเล็ก นักเรียนมีจำนวนน้อยทำให้นักเรียนมีโอกาสติดต่อกันใกล้ชิด สนทนสนม มีความเป็นกันเอง สามารถติดต่อด้านสัมพันธ์และพบปะกันโดยตรง (Face to Face) จึงทำให้เกิดความแน่น เห็นอกเห็นใจและเกื้อหนุนกัน การทำกิจกรรมต่าง ๆ มีจุดมุ่งหมายร่วมกัน ช่วยเหลือกัน การกระทำต่อกันทางสังคมอาศัยความพึงพอใจเป็นหลัก ในขณะที่โรงเรียนขนาดใหญ่ นักเรียนมีจำนวนมาก ทำให้สัมพันธ์ทางสังคมของสมาชิกเป็นไปตามแบบแผน ขาดความเป็นกันเอง มีกฎระเบียบ ข้อบังคับ มีการแบ่งหน้าที่ ความรับผิดชอบ ขาดความเห็นอกเห็นใจ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การตัดสินใจอาศัยเหตุผล ยึดความถูกต้องเป็นหลัก เมื่อตัดสินใจแล้วสมาชิกทุกคนต้องปฏิบัติตาม (สุพัตรา สุภาพ, 2534)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพระระดับ พบว่า สัมประสิทธิ์การทำนาย ทั้ง 3 ตัว คือ ทักษะทางสังคม การมองโลกในแง่ดี และขนาดโรงเรียน สามารถยืนยันโครงสร้างการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนทั้งในระดับนักเรียนและระดับโรงเรียน องค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบมีความเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายกลุ่มแตกต่างกัน เพื่อให้การส่งเสริมความสามารถในการอยู่ร่วมกันของนักเรียนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพ ควรมีความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองนักเรียน ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อันจะช่วยให้การพัฒนา มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีสัมประสิทธิ์การทำนายสูงที่สุดต่อการอยู่ร่วมกันของนักเรียน คือ ทักษะทางสังคม ($SOS = 0.623$) แสดงว่าทักษะทางสังคม มีความสำคัญต่อการพัฒนาความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน ดังนั้น ผู้ปกครองนักเรียน ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะทางสังคมหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ช่วยส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมให้กับนักเรียนเสมอ เช่น การส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหา พิจารณาความน่าเชื่อถือโดยใช้ข้อมูลและการตัดสินใจ พร้อมกับการซักถามข้อสงสัยโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ให้มีการใช้กระบวนการกลุ่ม การแบ่งหน้าที่ในการทำงานตามความถนัด ความสมัครใจและความเหมาะสม และมีการตัดสินใจเกี่ยวกับการทำงานกลุ่มโดยใช้หลักเหตุผล จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการแสดงความคิดเห็นด้วยการอภิปราย หรือการแสดงความคิดเห็นด้วยวิธีหนึ่งวิธีใดบนพื้นฐานของข้อมูลและการแสดงเหตุผล และแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี จัดกิจกรรมที่เสริมทักษะต่าง ๆ ซึ่งเป็นการเพิ่มศักยภาพให้ตนเอง และช่วยให้นักเรียนสามารถแสดงออกได้อย่างเหมาะสม ซึ่งการที่นักเรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ได้พูดคุยและ

เปลี่ยนหรือคำแนะนำที่ถูกต้องจะทำให้ให้นักเรียนเกิดความเข้าใจพฤติกรรมที่เหมาะสมและลดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงความสามารถเชิงบวกต่อตนเองร่วมกับกลุ่มเพื่อน

1.3 จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีสัมประสิทธิ์การทำนายผ่านทักษะทางสังคม แสดงว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีความสำคัญต่อการพัฒนาความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน ดังนั้น ผู้ปกครองนักเรียนควรให้ความสำคัญกับการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ทั้งด้านการกระทำ วาจา ความคิดเห็น และการเป็นต้นแบบประชาธิปไตยให้แก่เด็ก นอกจากนี้ ครู ผู้บริหาร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรตระหนักและให้ความสำคัญกับปัจจัยเหล่านี้เพิ่มมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 สมการโครงสร้างพหุระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน ยังมีตัวแปรอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน เช่น ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง อิทธิพลของสื่อ จริยธรรมของนักเรียน มนุษยสัมพันธ์ของนักเรียน เป็นต้น จึงควรมีการศึกษาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนในแนวอื่น ๆ และควรนำโมเดลตามกรอบแนวคิดในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแนวทางในการศึกษาและพัฒนาโดยดำเนินการทดลองกับกลุ่มประชากร หรือกลุ่มตัวอย่างที่มีบริบทใกล้เคียงกันเพื่อที่จะสามารถอ้างอิงผลการวิจัยในเชิงเปรียบเทียบ ทั้งยังให้ข้อค้นพบในงานวิจัยก่อเกิดการต่อยอดทางความคิด

2.2 การอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียน เป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องทั้งด้านพฤติกรรม ความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันในสังคม การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณเพียงอย่างเดียวอาจจะไม่เพียงพอควรมีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์และการสังเกต กลุ่มตัวอย่าง เป็นต้น เพื่อให้ได้รับข้อมูลชัดเจนและเพียงพอต่อการวิเคราะห์ข้อมูลมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. 2551. **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551**. กรุงเทพฯ. ชุมชมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรรณ .2543. **สถานะสุขภาพคนไทย** . กรุงเทพฯ. อุษากการพิมพ์ .
- เดิมาศักดิ์ คทวณิช. 2549. **จิตวิทยาทั่วไป (General Psychology)**. กรุงเทพฯ. ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- พูนสุข สมดี. 2555. **ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่ 26: การวิเคราะห์พหุระดับ**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เพ็ญภา พุ่มมี. 2550. **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับค่านิยมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการวิจัยและสถิติการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. 2548. **การวิเคราะห์พหุระดับ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข, วิยุทธ์ จำรัสพันธุ์, และนัฏฐพงศ์ ดวงมนตรี. 2548. **การปลูกฝังบุคลิกภาพประชาธิปไตยในครอบครัว จังหวัดขอนแก่น**. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น, 10(4), 42-47
- สิทธิศักดิ์ ศักดิ์ลีตากร. 2552. **ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการเผชิญปัญหาความขัดแย้งของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครเขต 1**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการวิจัยและสถิติการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุพัตรา สุภาพ. 2534. **สังคมวิทยา**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ. ไทยวัฒนาพานิช.
- สำนักงานแรงงานจังหวัดชลบุรี. 2558. **สถานการณ์แรงงานจังหวัดชลบุรี ไตรมาส 1 ปี 2558 (มกราคม-มีนาคม) 2558**. จากอินเทอร์เน็ต. <http://chonburi.mol.go.th/> (ค้นเมื่อ 22 มกราคม 2558).
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2554. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)**. จากอินเทอร์เน็ต <http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid=395> (ค้นเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2557).
- Gallay Leslie, Constance A. Flanagan, & Duo Samuel (2011). **Retribution or reconciliation: young American's attitudes toward peaceful transitions of power**. Youth & Society, 2(43), 568-582.
- Seligman, M. 1990. **Learned Optimism**. New York: Pocket Book.